

BlueLabel als visueel risicolabel

Label voor wateroverlast

Veel gemeenten hebben al een hemelwateroverlastkaart en zijn bezig met de volgende stap: klimaatdialogen en adaptieve maatregelen. Maar hoe zorg je ervoor dat de stakeholders – burgers en private sector – weten wat er speelt. En hoe monitor je vervolgens je beleid? BlueLabel – genomineerd voor de Vernufteling van de Ingenieur – heeft daar een antwoord op ontwikkeld.

De verwachting is dat er door klimaatverandering vaker extreme buien zullen vallen, vergelijkbaar met die in Herwijnen in 2011 toen er binnen een uur 79 mm uit de hemel kwam. Daar komt de verstedelijking nog bij, wat zal leiden tot meer schade als er geen maatregelen worden genomen. Vast staat dat de riolering, die is gedimensioneerd op minder extreme omstandigheden,

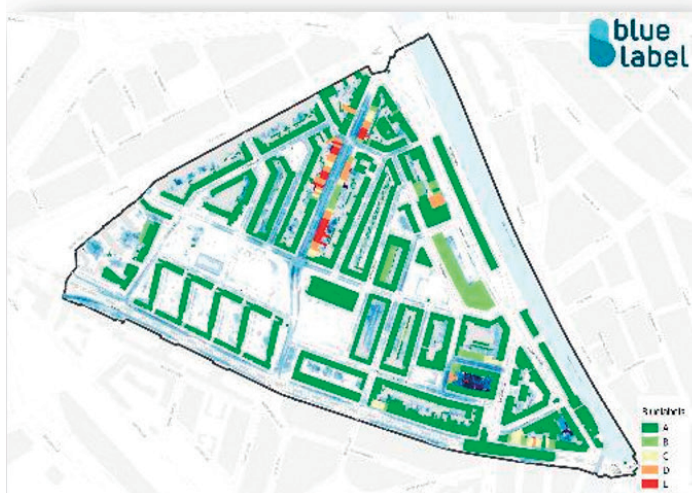
dit soort buien niet aan kan en dat straten blank komen te staan. Wateroverlast is heel complex en dit is nu door BlueLabel vertaald naar een begrijpelijk systeem, ook voor niet-experts. Met een label op huisniveau, vergelijkbaar met het energielabel. In dit geval staat label A voor ‘geen water rond de gevel’, tot aan label E met ‘zo veel water dat het zeker in huis komt’.

BlueLabel is in principe gebaseerd op overstromingskaarten die worden ontwikkeld met hydrodynamische modellen met de bui van Herwijnen. Hierbij is rekening gehouden met afwatering via riolering, opname door de grond en waterwegen, en het hoogtepfiel ter plaatse en in de directe omgeving. Daar waar geen gedetailleerde gegevens van het rioolstelsel bekend zijn is gewerkt met aannames om modelmatig rekening te houden met de riolering. Echter, het belangrijkste is dat de overheden eigenaarschap voelen en BlueLabel gaan inzetten ter ondersteuning van hun processen en risicodialoog met bewoners. Om dit te bevorderen kan het label daarom ook afgeleid worden voor en met partijen die reeds hun eigen overstromingskaarten/beelden hebben, die mogelijk zijn gegenereerd met andere modellen en/of extreme regenval. De labels worden dan verschaald om tot een vergelijkbaar risicobeeld te komen. Dit draagt bij aan een uniforme standaard, welke vergelijkingen tussen straten, wijken, en steden mogelijk maakt.

Postcode-niveau

Voor acht miljoen woningen in stedelijk gebied is het risico op wateroverlast in beeld gebracht. De resultaten zijn in juli 2018 gepresenteerd via de NOS waar op postcode-niveau de resultaten zichtbaar zijn.

De nauwkeurigheid van deze resultaten wordt geschat op 75 - 80 procent, daarbij aangetekend dat het lokaal sterk kan verschillen. Deze service is daarom ook zo opgezet

BlueLabel voor woningen (links) op basis van water in de woning, en BlueLabel voor wegen (rechts) op basis van doorgaanbaarheid

dat wanneer een gemeente wel die gedetailleerde rioolgegevens kan aanleveren, die direct in de database van de overstromingskaart kan worden verwerkt waarmee de BlueLabels veranderen. Omdat het een service is en niet een rapportage, zoals voorheen te doen gebruikelijk voor dit soort analyses, kunnen de labels vervolgens via elke gewenste online omgeving door overheden en particulieren opvraagbaar en inzichtelijk worden gemaakt. Daarbij kan het ook worden ingezet als een beleidsmonitoringsdashboard, die periodiek aan het bestuur en andere stakeholders wordt gepresenteerd, en worden gecombineerd met andere datastromen en inzichten in de openbare ruimte, van andere klimaatvariabelen (droogte, hitte, etc.) tot andere informatiebronnen (verkeersstromen, bestemmingsplannen, etc.). De ambitie is om met BlueLabel de standaard neer te

zetten zodat bijvoorbeeld ook bij nieuwbouw eisen gesteld kunnen gaan worden aan de BlueLabels van nieuwe ontwikkelingen, waar dan ook in Nederland. De informatie wordt verstrekt op huisniveau, omdat dit de plek is waar de daadwerkelijke schade ontstaat. Waar dit optreedt en om hoeveel schade het gaat kan lokaal flink verschillen binnen een wijk, en zelfs binnen een straat. Om bewoners en bedrijven mee te nemen in het streven naar klimaatbestendigheid, is het daarom van belang op dit detailniveau inzicht te krijgen in de risico's en de effectiviteit van maatregelen, en op basis daarvan met alle partijen in gesprek te gaan. Dit kan bij uitstek met een visueel en eenvoudig instrument als BlueLabel. ●

**Sander Zweers MSc, Business Unit Digital
Water, Royal Haskoning DHV**